

אני נזכר בחודש מאי 1940 במפגש מתנדבים שנערך בבית החלוץ בצפון לונדון. התאספנו שם, מתנדבים בגילים בין 17—19, שנענו לקריאת התנועה, ללכת להכשרת „דוד אידר“ שם, בפעם הראשונה, פגשתי את שלום. כעבור שבועות מספר, כבר בהכשרה, אלפי, משה, שלום ואני, התחלקנו בחדר, ורק אז, התחלתי להכיר אותו.

הרקע שלו היה שונה לגמרי מהרקע שלי. הוא נשאר, בלי הורים, בגיל צעיר, גדל אצל קרובי משפחה שונים, והוא נאלץ להפסיק את לימודיו לפני שהוא רצה. הוא ידע על דרכינו מאחיו, וגם אביו היה ציוני, אבל רק בהכשרה הוא התחיל להרגיש בחוסר הידע שלו ביהדות, בציונות, ובסוציאליזם, והיה מבלה שעות על גבי שעות בקריאה. הוא עבר תקופות קשות בהסתגלות לחיי חברה — היות ואחרי שנים רבות של צורות חיים בלתי מספקות, רצה להיות חופשי מהתראות.

הוא קבל ספוק רב מקריאה וכתיבה, שעזרו לו בהתפתחותו האישית.

עד התקופה שנודעה לו על מחלתו ומגבלותיו הגופניים, הוא עבד בכל מקום, בשדה, ברפת, במטעים, וגם התחיל להיות כוח בחיי החברה שלנו, בארגון „זיגים“. היתה לו תכונה יוצאת מן הכלל לתרגם את בעיות השעה למקרים הומוריסטיים. רוב השנים בין 1940—1946, גרנו ביחד, התיידדנו, והתקרבו קרבת אחים. עד כמה שהשפעתי על התפתחותו אינני יודע, אך אני שיתפתי אותו לרוב התלהבויותי, והגעתי לא מעט למסקנותי עם עזרתו.

תקופת עליה „ב“, היתה תקופה כה עשירה בחיי הרבה מאתנו, אבל שלום לא היה מסוגל להשתתף בזה יחד אתנו, בגלל מחלתו, והפסדנו אפשרות של כתיבה ובטוי, שיכול היה להשאר לדורות. כשהגענו כולנו לכפר בלום, והוא ממש סבל ממגבלותיו, אך, פעם אחד דוקא בגלל זה, הוא קבל אפשרות לעבוד ב„הגנה“ בירושלים, שנתן לו ספוק רב, והרגשה שהוא עושה מהשהו. בחדרה, שלום נעשה לגזבר־פנים, ומנהל חשבונות. הוא לא אהב את העבודה בפנים, ושאף תמיד לעבוד בחוץ או להיות נגר.

חלום אחד כן היה לו: לכתוב סיפורים. וכמה שהוא שמח כשניתנה לו האפשרות לערוך את „בנין“, עתון התנועה. אבל הגורל לא נתן לו מספיק זמן. הוא היה חבר, שחשב הרבה על בעיות חברה ומשק, והבעיות האלו העסיקו אותו הרבה. שנים רבות היה זה שלום שהכין את הדו"חיס בעד המוסדות ואת הניתוחים על המצב המשקי. כשלא הצליח לרפאות את המשק התיחס אל הכשלון כאל כשלון פרטי. במילותיו האחרונות, במכתב ששלח מבית החולים באנגליה התנצל על שלא היה מסוגל למלאות את חובותיו כראוי, וכיווה עד הסוף שעוד יספיק לשנות את המצב.